

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมยุคปัจจุบันที่มีความเป็นวัตถุนิยมสูง ทำให้การบริโภคสูงมากตามไปด้วย ดังนั้นทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมจึงถูกใช้มากขึ้นตามลำดับ การบริโภคทรัพยากรที่มากขึ้นทุกวันนี้ อาจนำมาสู่ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรในวันหน้าได้ เพราะการบริโภคทรัพยากรของมนุษย์ที่ผ่านมา ไม่ได้มีการเตรียมตัวเพื่อรองรับการขาดแคลนในวันต่อไป จนกลายเป็นปัญหาในปัจจุบัน ความรุนแรงของปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไปอาจกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมที่ถูกลามขยายขอบเขตความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในอนาคตได้อีกด้วย และเมื่อใดก็ตามที่สิ่งแวดล้อมถูกทำลายอย่างหนัก มนุษย์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมก็ต้องได้รับผลจากสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน ดังเช่นที่มีการกล่าวถึงความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า สิ่งแวดล้อม คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งที่เป็นรูปธรรม สามารถจับต้อง มองเห็นได้ และนามธรรม ตัวอย่างเช่น วัฒนธรรม แบบแผน ประเพณี ความเชื่อ ที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่ง อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2536: 1)

หากสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย มนุษย์ก็ต้องมีวิถีชีวิตที่ลำบากมากขึ้นด้วย ดังนั้นพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดในจิตสำนึกของคนทุกคน ความจำเป็นที่ต้องมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากเหตุผลหลายประการด้วยกัน ได้แก่ การที่ทรัพยากรมีจำนวนจำกัดใช้แล้วหมดไป หรือทรัพยากรบางอย่างไม่หมดไปแต่มีคุณภาพเสื่อมโทรมไม่เหมาะสมในการบริโภค การที่ทรัพยากรธรรมชาติในสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศชาติ นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมยังเป็นตัวแทนที่แสดงถึงควมมีวัฒนธรรมของคนในชุมชน ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมในการหวงแหนรักษาสิ่งแวดล้อมรอบตัว หรือเรื่องจำนวนประชากรของโลกที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอยู่ทุกขณะทำให้การใช้ทรัพยากรเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์เพื่อความยั่งยืนเพื่อประโยชน์ของประชากรในวันต่อไป และความสำคัญประการสุดท้ายคือ มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม หากสิ่งแวดล้อมถูกทำลายก็เท่ากับว่ามนุษย์ถูกทำลายไปด้วย

จากความจำเป็นที่จะต้องมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น เราจึงต้องคิดหาวิธีการที่จะทำให้นักเรียนทุกคนมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และหาเครื่องมือสำคัญในการสร้างความตระหนักให้เกิดแก่นักเรียนทุกคนได้ นั่นคือ การศึกษาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจะยิ่งเป็นการดีมากที่สุด เพราะการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจะทำให้เกิดความคงทนของความรู้ที่ได้นั้นได้มากกว่าเรียนจากตำราเพียง อย่างเดียว

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มีการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนในข้อที่ 5 ว่าต้องการให้นักเรียนรู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2544) แสดงให้เห็นว่าการสอนให้นักเรียนมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องทำให้เกิดผลจริงให้ได้ โดยอาจใช้วิธีการสอนที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง หรือจากการสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาหลักสูตรตามสาระต่าง ๆ ก็ได้

ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาปัจจุบันด้วยตัวเนื้อหาของวิชาสังคมศึกษานั้น ส่วนมากแล้วจะเป็นเรื่องของข้อมูล ข้อเท็จจริง ที่ประจักษ์กันคืออยู่ การเรียนการสอนโดยทั่วไปที่ใช้กันอยู่มากจึงมักเป็นรูปแบบการบรรยาย การอภิปรายหรือการใช้บทบาทสมมุติ ซึ่งวิธีการสอนเหล่านี้ก็มีความเหมาะสมคืออยู่สำหรับการสอนในวิชาสังคมศึกษา เพราะสามารถให้ข้อมูล ความรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เพราะในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันนักเรียนจะได้มีโอกาสมีส่วนร่วมน้อยมาก และอาจไม่ทั่วถึงทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน และอาจเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปัญหาสำคัญอีกประการในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน คือนักเรียนไม่ได้ฝึกหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งทำให้นักเรียนจำนวนมาก ไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้เมื่อเจอกับปัญหาในชีวิตจริง เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือปัญหาต่าง ๆ ที่พบในสังคม เป็นต้น (เสกสรรค์ เข้มพินิจ 2550) ดังนั้นจึงควรหาวิธีการสอนแบบใหม่ที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและสนใจการเรียนมากขึ้นมาใช้สอนในวิชาสังคมศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะในการแก้ปัญหา และยังเป็นปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเรื่องเร่งด่วน ครูจึงควรหารูปแบบการสอนที่จะทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง และสามารถนำไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของแต่ละคนจะต้องพบเจอได้ด้วย

สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในตัวนักเรียนได้นั้นมิใช่สิ่งอื่นไกล แต่เป็นตัวครูผู้เลือกวิธีการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กเรียนนั่นเอง ครูจำเป็นต้องใช้วิธีการมากมายหลากหลายวิธีสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้

นักเรียนเกิดพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ได้ (วินัย วีระวัฒนานนท์ 2530) วิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การฝึกให้ผู้เรียนแสดงทัศนคติของคนที่มติดสิ่งแวดล้อม โดยการยกเหตุผลประกอบ การฝึกให้ผู้เรียนได้เลือกประเด็นศึกษาจากหลาย ๆ ความคิด โดยให้มีการสรุปผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งในแง่เนวิศวิทยาและผลกระทบต่อมนุษย์ในด้านสุขภาพอนามัยเศรษฐกิจ และสังคม หลังจากที่นักเรียนแต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้ว หรือการฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมหลาย แนวทาง โดยครุควรให้ผู้เรียนได้เลือกแนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยอิสระและวางกฎเกณฑ์ในการแก้ไขปัญหาสำหรับตนเองด้วย

วิธีการสำคัญอีกประการคือการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสชี้แจงเหตุผล ชินชั้น เจตนารมณ์ของตนในการเลือกวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวของตนต่อผู้อื่นได้ อันจะนำไปสู่การนำไปปฏิบัติเพราะเมื่อผู้เรียนได้เลือกแนวทางแก้ปัญหาแล้ว ครุควรเน้นย้ำว่าจะต้องยึดถือนำไปปฏิบัติได้ ด้วย และเพื่อให้ได้ผลดี ครุควรสนับสนุนให้มีการกระทำซ้ำ ๆ คือ สิ่งที่ผู้เรียนนำไปปฏิบัติจะต้องมีการกระทำซ้ำ ๆ ติดต่อกันไป ซึ่งจะช่วยให้กระทำจนคิดเป็นนิสัยได้ แม้นักเรียนจะผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปแล้ว ครุก็ยังมีส่วนช่วยให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการอนุรักษ์ต่อไปได้ด้วยวิธีการสอดส่องดูแล ด้วยการเน้นย้ำบ่อย ๆ หรือการให้แรงเสริมกับนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมในทางที่ดี เช่น การให้คำชม เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นหรือสนับสนุน ให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการอนุรักษ์และรู้จักแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้นั้นสามารถทำได้หลากหลายวิธีการ มีผู้เสนอการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลากหลายวิธี และมีวิธีที่น่าสนใจในการนำไปใช้ได้ ในวิชาสังคมศึกษา คือ การเรียนด้วยการทำโครงการ หรือ โครงการงาน เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ฝึกการวิจัยแก้ปัญหาชุมชน (อรรถพล อนันตวรสกุล 2544) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงการงานเป็นวิธีการที่ครุสามารถที่จะสอดแทรกวิธีการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่กล่าวไปแล้วข้างต้นควบคู่ไปกับการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

วิธีการสอนแบบโครงการหรือโครงการงาน เป็นวิธีการที่จะทำให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ซึ่งการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงนี้ เป็นวิธีที่ยอมรับโดยทั่วกันว่าเป็นวิธีการที่จะทำให้เกิดความคงทนของพฤติกรรมมากที่สุด อีกทั้งวิธีการสอนแบบโครงการงานยังมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับขั้นตอนในการแก้ปัญหา อันจะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้

มีผู้ให้ความหมายของการสอนแบบโครงการงานว่า เป็นการสอนที่ให้นักเรียนเป็นหมู่หรือรายบุคคลได้วางโครงการและดำเนินงานให้สำเร็จตามโครงการนั้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร

พื้นฐานการศึกษาปี 2544 ที่ถูกพัฒนาขึ้นตามแนวความคิดแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered) คือปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนที่เน้นไปที่บทบาทของนักเรียนให้มีมากขึ้น นักเรียนจะต้องได้มีการลงมือปฏิบัติเพื่อให้ประจักษ์ผลจริง เพราะแนวความคิดนี้เชื่อว่า หากนักเรียนได้เป็นผู้ที่ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองแล้ว จะสามารถเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมนั้นได้ดีกว่าการนั่งฟังครูบรรยายธรรมดา

วิธีการสอนแบบโครงการนี้เป็นการสอนที่ทำให้ให้นักเรียนได้วางโครงการงาน และดำเนินงานให้สำเร็จตามโครงการนั้น นับว่าเป็นการสอนที่สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริง เด็กจะได้ทำงานด้วยการตั้งปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหาด้วยการลงมือทำจริง (สุพิน บุญชูวงศ์ , 2535 : 51) นอกจากนี้การสอนแบบโครงการยังเป็นประโยชน์ในการฝึกทักษะด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเขียน ทักษะการสัมภาษณ์ ทักษะการวางแผน ทักษะการจัดระบบความคิด ทักษะทางสังคม ทักษะกระบวนการการทำงานกลุ่ม ทักษะการนำเสนอ และทักษะการประเมิน (ปิยะโรจน์ เลี้ยวไพโรจน์ , 2546 : 101 - 102) ซึ่งการฝึกทักษะที่สำคัญเหล่านี้ให้กับนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตของตนเองจริง

การเรียนแบบโครงการเป็นการเรียนผ่านประสบการณ์ โครงการมากมายมุ่งไปสู่ความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม นักเรียนจะได้เรียนผ่านประสบการณ์จริงอย่างจริงจัง นักเรียนจะได้ค้นพบความเป็นตัวเอง ความแตกต่างระหว่างบุคคลและรูปแบบการเรียนที่แตกต่าง ความฉลาด ความสามารถ และขีดจำกัดของตน (Gwan Solomon 2003)

นอกจากนี้ขั้นตอนการสอนแบบโครงการยังมีความสอดคล้องกับขั้นตอนในการแก้ปัญหา โดยขั้นตอนการทำโครงการ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 6 ขั้นตอน (วลัย พานิช, 2544 : 10) ดังนี้

- ขั้นที่ 1 : การเลือกหัวเรื่องหรือการกำหนดหัวข้อ
- ขั้นที่ 2 : การกำหนดกรอบหรือการตั้งสมมติฐาน
- ขั้นที่ 3 : การศึกษาข้อมูล หาแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
- ขั้นที่ 4 : ลงมือทำโครงการ หรือลงมือปฏิบัติตามประเด็นที่วางไว้
- ขั้นที่ 5 : วิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่ 6 : สรุปผลและรายงาน

จะเห็นได้ว่าการใช้โครงการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันเมื่อเจอปัญหาได้อย่างเป็นลำดับขั้น

การใช้โครงการในวิชาสังคมศึกษาสามารถให้นักเรียนทำได้ โดยสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เนื่องจากเป็นวิชาที่เน้นเรื่องเกี่ยวกับคน สังคม ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และสามารถทำออกมาเพื่อได้ประโยชน์ทางข้อมูลความรู้ได้มาก จุดเด่นของการทำโครงการคือการที่นักเรียนจะได้คิดประเด็นปัญหา สืบค้นข้อมูล ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง รวมทั้งวิเคราะห์สรุปผลจากการสำรวจข้อมูล ซึ่งหากนำมาใช้กับวิชาสังคมศึกษาจะทำให้เป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะสามารถช่วยดึงความสนใจจากผู้เรียนได้ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ และได้เรียนรู้จากการทำโครงการในหลายด้าน เช่น ได้ความรู้ในเนื้อหาวิชา ได้พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ มีความสามารถในการถ่ายทอดการเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหา และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน (ธีระชัย ปุณณโชติ: 2531)

อาจกล่าวสรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนทำโครงการ เรื่องสิ่งแวดล้อมจะสามารถพัฒนาให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นได้อย่างแท้จริง โดยนักเรียนจะได้พิจารณาความถูกต้องในแต่ละขั้นตอนของการทำโครงการ ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนของการใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนมีการแสวงหาความรู้อย่างมีระเบียบแบบแผน เริ่มตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาค้นคว้า และทำการทดลองเพื่อพิสูจน์เหตุ และผลของปัญหา จากนั้นต้องอาศัยทักษะการคิดในการจัดกระทำข้อมูลเพื่ออธิบายปัญหา และได้พบความรู้ใหม่ในที่สุด (ภพ เลหาไพบูลย์, 2537: 10 -11) ดังนั้นการทำโครงการในวิชาสังคมศึกษา จึงช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต อีกทั้งยังก่อให้เกิดการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมเชิงประจักษ์ นำมาสู่การเกิดพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างทั่วถึง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสภาพชีวิตจริงได้ด้วย

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในวิธีการสอนแบบโครงการ และต้องการนำการสอนแบบโครงการมาใช้สอนในวิชาสังคมศึกษา เพราะการสอนแบบโครงการนี้ ผู้เรียนจะได้โอกาสมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น และสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง นักเรียนจะมีความเข้าใจและตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จะช่วยทำให้นักเรียนได้สัมผัสกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างใกล้ชิด อันจะนำมาสู่การพัฒนากระบวนการแก้ปัญหาและการเกิดพฤติกรรมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในปัจจุบัน วิธีการสอนแบบโครงการนี้ น่าจะเป็นอีกวิธีการสอนหนึ่งที่น่ามาใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้นักเรียนพัฒนาวิธีการเรียนของตนเอง อันจะนำมาสู่การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของตนเองและยังนำมาสู่การเกิดพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

Katz (อ้างถึงใน วลัย พานิช . 2544 : 2) อธิบายว่า โครงงานคือการศึกษาข้อมูลอย่างลึกซึ้ง ซึ่งหากให้นักเรียน ได้ทำโครงงาน นักเรียนจะเข้าใจในบทเรียนอย่างถ่องแท้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ธีระชัย ปุณฺณโชติ (2531:4) ได้กล่าวถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการทำโครงงานว่า ช่วยส่งเสริมให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการเรียนการสอน สัมฤทธิ์ผลโดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ในกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จึงช่วยพัฒนา เจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน และพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นอันจะนำมาสู่การเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 130) กล่าวว่า คุณค่าของวิธีการสอนแบบโครงงานว่า เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาสถานการณ์ในชีวิตจริง พัฒนาเจตคติที่ดี และส่งเสริมกิจกรรมหรือพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์

จากข้อความข้างต้น สมมติฐานงานวิจัยมีดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นมากกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
3. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการแล้ว มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับดีขึ้น
4. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงการ มีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ของการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรของการวิจัย ได้แก่
 - 2.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ วิธีการสอน มี 2 วิธี คือ
 - 2.1.1 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
 - 2.1.2 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
 - 2.2 ตัวแปรตาม คือ
 - 2.2.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม
 - 2.2.2 การเกิดพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. วิธีสอนแบบโครงงาน (Project-Based Learning) หมายถึง การสอนที่ให้นักเรียนเป็นกลุ่ม ได้วางโครงงานของตน และดำเนินงานให้สำเร็จตามโครงงานนั้น
2. ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง คะแนนจากแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. พฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การปฏิบัติที่แสดงออกถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ผลจากแบบสำรวจ โดยให้นักเรียนเป็นผู้รายงานตามความเป็นจริงให้ตรงกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน